

ФУТБОЛЬНІ ІННОВАЦІЇ В РОМАНО-ГЕРМАНСЬКІЙ НЕОГРАФІЇ 2014–2024 РОКІВ

Vitalii MAKSYMCHUK

Національний університет «Острозька академія», Україна
E-mail: vitalii.maksymchuk@oa.edu.ua, ORCID ID: 0000-0001-5625-2213

FOOTBALL INNOVATIONS IN ROMANCE-GERMANIC NEOGRAPHY (2014–2024)

Vitalii MAKSYMCHUK

National University of Ostroh Academy, Ukraine

ABSTRACT: This article analyzes the representation of football neologisms in Romance-Germanic internet neography during the period 2014–2024. The study is based on dictionaries and databases of neologisms in Romance (Spanish, Italian) and Germanic (English, German) languages. The analysis covers online neologism dictionaries and databases (and occasionally, lexicographic works containing neologisms) updated throughout 2014–2024 and available as of January 2025.

It is revealed that internet neography has been actively developing in Romance-Germanic studies over the past decade, driven by the digitalization of modern science. Neologism dictionaries and databases of the Spanish language record football innovations and new lexical borrowings, most of which denote teams by kit color or motivated by onymic base. Due to the BOBNEO database, researchers strive to comprehensively cover available sources to trace the functioning peculiarities of neologisms in different variants of Spanish – both European and Latin American. In Italian neography, despite the existence of a neologism database, there is relatively a weak interest in football innovations.

It is noted that scholars annually update authoritative dictionaries of diverse variants of the English language – British (Cambridge Dictionary, Oxford English Dictionary), American (Merriam-Webster), and Australian (Macquarie Dictionary); however, the technical parameters of these resources do not always allow for a qualitative analysis of football neologisms in English. Nevertheless, it has also been determined that, despite its limited focus on football, German internet neography records isolated neologisms pertaining to team tactics, player styles, new football technologies, disciplinary sanctions for rule violations, etc.

Overall, the number of football neologisms in the dictionaries of Spanish, Italian, English, and German is less than 1% of the total lexical units.

KEYWORDS: neologism dictionary, neologism database, football discourse, football neologism, internet neography, innovation, Romance-Germanic languages

Вступ

Постійне оновлення лексичного складу мов спричинило зародження наприкінці ХХ ст. нової галузі знань – неологічної лексикографії, або неографії. Однак визначення цього терміна й досі не подають авторитетні словники романо-германських мов, напр., Кембриджський і Оксфордський словники англійської мови (CD, 2025; OED, 2025), Словник іспанської мови (DLE, 2025), Цифровий словник німецької мови (DWDS, 2025), Словник італійської мови Треккані (Treccani, 2025) та ін. Щоправда, Оксфордський словник англійської мови містить лексему *neography*, але з іншим значенням – «нова система чи метод написання або вимови» (OED, 2025). Попри це дослідники переконані, що у ХХІ ст. можна говорити про повноцінну «неологічну лексикографію» (Guetta, 2016, p. 548).

У зв'язку з цифровізацією науки сучасні лексикографи не лише укладають паперові словники неологізмів, а й розробляють неологічні бази даних, які містять докладну інформацію про нові лексеми та забезпечують швидкий і зручний вебдоступ до неї (Martincová, 2017). Тобто на стику інтернет-лінгвістики й неографії зароджується нова галузь – інтернетна неографія, що вивчає теорію та практику укладання мережових словників і створення баз даних нових слів; а на стику корпусної лінгвістики й неографії – корпусна неографія, що охоплює теорію і практику укладання корпусних неологічних словників, а також створення фрагментних текстових корпусів, які містять контексти з неологізмами.

Оскільки розвиток інтернету дав можливість пересічним користувачам долучатися до великих неографійних проєктів і укладати власні словники на спеціальних платформах, варто говорити про народну (спільнотну) інтернетну неографію. Кая Долар трактує спільнотну лексикографію як «словниковий жанр, що об'єднує дописи спільноти та створює через інтернет віртуальний простір, де користувачі підтримують одне одного та співпрацюють у процесі написання» (Dolar, 2018, p. 34).

Ми вважаємо, що впродовж останнього десятиріччя розвивається традиційна (класична), інтернетна й корпусна неографія.

Традиційна (класична) неографія – це теорія і практика укладання паперових словників і їхніх комп’ютерних варіантів. У таких лексикографійних працях яскраво виражена концепція певної наукової школи, а залучені непрофесійні дослідники зазвичай добирають неологічний матеріал і виконують технічну роботу.

Інтернетна неографія буває кількох типів:

а) академічна – мережевий словник неологізмів і / або базу даних створюють фахові лексикографи;

б) спільнотна сильнокерована – словникову статтю, яку створив на відповідній платформі звичайний користувач, перевіряє фаховий лексикограф (команда лексикографів), уточнюючи формальні й змістові параметри, після чого публікує її на вебресурсі або відхиляє. Цей тип поєднує спільнотну й академічну неографію, див., напр., німецький *Neologismenwörterbuch* (NW, 2006);

в) спільнотна слабкокерована – словникову статтю, яку створив пересічний користувач, адміністратор ресурсу перевіряє на дотримання формальних показників, етичних норм тощо, однак не вносить суттєвих виправлень у зміст через власну лексикографічну некомпетентність, напр., *Urban Dictionary* (UD, 2025) (див також: Dolar, 2018, р. 36–37);

г) стихійна некерована – будь-який пересічний мовець, зареєструвавшись на вебресурсі, публікує власний словник. Таку можливість надає мережева система з відкритим кодом *Lexonomy* (<https://www.lexonomy.eu>) або будь-яка соціальна мережа чи інтернетна платформа для написання блогів.

Сучасні дослідники неодноразово обирали неологічні словники об’єктом наукових досліджень. Приміром, у монографії «*Neologizmy a neologizácia v lingvistickej reflexii*» за ред. Мартіна Олоштяка описано неографію слов’янських і романо-германських мов, зокрема французької, німецької, англійської та іспанської (Ološtiak, 2023); Александр Г’єрра проаналізував словники неологізмів шістьох мов – каталонської, англійської, французької, галісійської, італійської та іспанської, звернувши увагу на критерії ідентифікації нових слів, макро- і мікроструктуру видань, узагальнив їхні сильні та слабкі сторони (Guerra, 2016); Кая Долар схарактеризувала металінгвістичну специфіку франкомовних спільнотних інтернетних словників (Dolar, 2018); Ельсенда Бернал і Сергі Торнер проаналізували три словники іспанських неологізмів, описавши критерії добору лем, на основі чого зробили висновок, що зміст лексикографійних праць неминуче відстає від мовних інновацій і почасти містить застарілу лексику (Bernal & Torner, 2024, р. 209) тощо.

Незважаючи на різнобічний огляд словників неологізмів, дослідники оминають увагою репрезентацію в реєстрах футбольних інновацій – нових слів, що безпосередньо стосуються футболу як найпопулярнішого виду спорту¹. Однак зацікавлення науковців мовою футболу невпинно зростає (див. праці Ірини Процик, Віталія Максимчука, Юрія і Павла Струганців, Сусани Салазар, Педро Ліми, Володимира Досева та ін.), а регулярні змагання на рівні команд і національних збірних приковують увагу мільйонів уболівальників і медійників, які творять футбольну мову сучасності.

Мета статті – проаналізувати репрезентацію футбольних неологізмів у романо-германській інтернетній неографії 2014–2024 рр.; осмислити закономірності їхнього словникового опису.

Матеріалом дослідження слугували словники та бази даних неологізмів чотирьох романо-германських мов. Мови було обрано за кількома критеріями: а) більша кількість мовців у порівнянні з іншими мовами своєї підгрупи відповідно до генеалогічної класифікації; б) тривала неографійна традиція; в) наявність неографійних праць упродовж останнього десятиріччя. Отже, до вибірки потрапили романські (іспанська, італійська) й германські (англійська, німецька) мови. До аналізу залучено інтернетні словники неологізмів та бази даних

¹ Репрезентацію футбольних інновацій в українських неологічних словниках початку ХХІ ст. описано в одній з наших статей (Максимчук, 2015). Результати того дослідження та аналіз лексикографійних праць 2014–2025 рр. (див., напр., Нелюба, 2012; Нелюба & Редько, 2017; Нелюба & Редько, 2022) засвідчують, що футбольні неологізми становлять близько 1% від генеральної сукупності зафіксованих одиниць.

(іноді – лексикографійні праці, що містили неологізми), опубліковані впродовж 2014–2024 рр. й удоступнені станом на січень 2025 р. Самі словники могли бути створені раніше, але їх мали оновлювати протягом аналізованого хронологічного відтинку (не обов'язково всіх десятих років). Зазначимо, що до уваги взято футбольні неологізми будь-якого часового відрізка, зафіксовані в цих словниках чи базах даних.

Іспанська неографія

Активний розвиток іспанської неографії припадає на 1990-ті роки, коли вийшли словники Мануеля Альвара Ескерри, Марії Молінер, а видавництво *Larousse* опублікувало *Diccionario de neologismos*. Усі ці праці більшою чи меншою мірою фіксували неологізми, зокрема й новозапозичення, засвідчені на сторінках іспанської преси та відсутні в лексикографійних джерелах (Ulašin, 2023, s. 644–646).

Також з'явилися електронні ресурси, що документували нову лексику. Наприклад, корпус BOBNEO (*Banco de neologismos de los observatorios de neología*), який координує Університет Помпеу Фабра в Барселоні, містить інновації іспанської та каталонської мов із 1989 р., дібрані з іспанської та латиноамериканської преси, аудіовізуальних матеріалів і соціальних мереж, а також унесені з інших корпусів (BOBNEO, 1989). Проте на сайті немає опції пошуку неологізмів за тематикою, що не вможливило проаналізувати футбольні інновації.

На основі корпусу BOBNEO створено банк неологізмів (*Banco de neologismos*) Віртуального центру Сервантеса, де можна шукати інновації іспанської і каталонської мови з 2004 по 2023 рік за граматичними категоріями, структурою, мовою походження та джерелами (BDN, 2004). Ними слугувала іспанська, аргентинська, чилійська, мексиканська, кубинська, колумбійська, перуанська й уругвайська преса, переважно національна чи регіональна, хоча зрідка трапляються й спеціалізовані спортивні видання, як-от: *Esportiu Claret. Revista d'informació esportiva i social* (Барселона). На сайті також розміщено абеткові переліки неологізмів, розподілені за роками. Однак відсутність автоматизованого тематичного пошуку ускладнює опис футбольних інновацій, оскільки ручний перегляд 10400 абеткових реєстрів потребує значної кількості часу й зусиль (BDN, 2004).

Щоб з'ясувати особливості футбольних неологізмів у цій базі, ми проаналізували вручну іспанськомовний перелік нових слів за 2022 р., який містить 5923 одиниці (LNE, 2022). У ньому засвідчено 43 футбольні інновації. Щоправда, цю кількість не варто вважати абсолютною, адже в базі даних неологізми не розтлумачено, а подано тільки їхнє контекстне вживання, яке не завжди уможливило точно визначити тематичну належність слова.

З-поміж футбольних неологізмів виокремлюємо: а) метонімії назви команд за кольором форми, які в контекстах здебільшого вжито в множині: *albiazul* 'біло-сині', *albirrojo* 'червоно-білі', *albiverde* 'біло-зелені', *auriazul* 'золотисто-сині', *celeste* 'небесні', *rojinegro* 'червоно-чорні', *bianconero* 'біло-чорні' (запозичення з італійської мови) тощо; б) інновації, що вказують на належність до певної команди, утворені від її назви та вживані як іменники, так і прикметники, напр.: *alcorconazo* – «Алькоркон», *barcelonista* – «Барселона», *boquense* – «Бока Хуніорс», *cadista* – «Кадіс»; в) назви учасників футбольного матчу як на полі, так і поза ним: *mediocentro* 'центральний півзахисник', *todocampista* 'гравець, що може діяти на всіх позиціях на полі', *alcanzapelotas*, *recogebolas* 'хлопці, які подають м'ячі під час гри' та ін. Окрім інновацій, утворених на іспанському ґрунті, засвідчено неологізми, запозичені з інших мов, напр., португальської: *canarinha* 'збірна Бразилії' – назва походить від канаркового кольору футболу; англійської: *fan zone* 'фан-зона', *goal average* 'середнє співвідношення забитих і пропущених голів', *hat-trick* 'хет-трик', *offside* 'офсайд' тощо (LNE, 2022).

Викликає сумнів, що всі ці слова потрапили до іспанської мови саме 2022 р., адже з-поміж них є такі, які позначають загальновідомі футбольні поняття, напр., *offside*, *hat-trick*. Окрім того, засвідчений у переліку іменник *maracanazo* 'несподівана поразка збірної Бразилії від Уругваю на стадіоні «Маракана» під час Чемпіонату світу 1950 року' належить до історизмів, зрідка актуалізовуваних у футбольному дискурсі. Згідно з банком неологізмів, у каталонській мові його зафіксовано 2009 р. (BDN, 2004).

Застосувавши лексикографійний, часовий і частотний критерії, Рубен Рубіо доводить, що на сучасному етапі слова на кшталт *blanquiazul*, *rojiblanco* і *rojinegro* не можна вважати неологізмами (Rubio, 2022, p. 80).

База даних BOBNEO стала джерелом проєкту «Оновлення іспанської лексики в пресі Мурсії та Аліканте» (Actualización del léxico del español en la prensa de Murcia y Alicante), за результатами якого 2016 р. створено Словник неологізмів сучасної іспанської мови (Diccionario de neologismos del español actual) (NEOMA, 2016). Це вільнодоступний електронний ресурс, що містить 2400 неологізмів, зафіксованих в іспанській мові, а також регіональні інновації, використовувані в пресі провінцій Мурсія та Аліканте. Перевага полягає в тому, що він уможливорює пошук лексичних одиниць за тематичним принципом. Зокрема до тематичної групи «Спорт» належить 201 інновація, з-поміж яких 55 футбольних (NEOMA, 2016).

Найбільшою кількістю футбольних неологізмів репрезентовано субстантивовані прикметники, які:

а) називають іспанські команди за кольором їхньої форми, як-от: *albinegro* ‘біло-чорні’ – «Картахена», *albiverde* ‘біло-зелені’ – «Кордова», *blanquiazul* ‘біло-сині’ – «Алькояно», *franjirojo* ‘червоно-смугасті’ – «Райо Вальєкано», *franjiverde* ‘зелено-смугасті’ – «Ельче», *rojillo* ‘червоненькі’ – «Осасуна» (пор.: *roja* – збірна Іспанії, *rojita* – молодіжна збірна Іспанії), *verdblanco* ‘зелено-білі’ – «Бетис» тощо; деякі інновації, утворені за допомогою префікса *ex-*, номінують колишніх гравців команди, кольори якої вони захищали раніше: *exblanquiazul* ‘біло-синій’ – «Еспаньйол», *exfranjiverde* ‘зелено-смугастий’ – «Ельче»;

б) найменовують закордонні клуби або збірні за кольором їхньої форми; такі лексеми запозичені з інших мов, як-от: італійської: *azzurro* ‘сині’ – збірна Італії; французької: *bleu* ‘сині’ – збірна Франції; англійської: *blue* ‘сині’ – «Челсі», *red* ‘червоні’ – «Ліверпуль», *red devil* ‘червоні дияволи’ – «Манчестер Юнайтед»; португальської: *canarinha* ‘канаркові’ – збірна Бразилії; каталонської: *taronja* ‘помаранчеві’ – «Валенсія»; ці неологізми використовують, щоб розмежувати команди або збірні, надати їм національної ідентичності;

в) указують на належність когось або чогось до команди, від назви якої утворено неологізм, напр.: *alcoyanista* – «Алькояно», *alicantinista* – «Аліканте», *alzirista* – «Альсіра», *cadista* – «Кадіс», *cartagenerista* – «Картахена», *espanyolista* – «Еспаньйол», *herculano* – «Еркулес», *levantinista* – «Леванте», *lorquinista* – «Лорка», *murcianista* – «Мурсія», *recreativista* – «Рекреативо» та ін. (NEOMA, 2016).

Окрему групу становлять неосемантизми, які набули нових значень унаслідок метонімічного перенесення назви предмета на назву команди, що зумовлено історичними чинниками, напр.: *alfarero* ‘гончарі’ – «Алькоркон», оскільки однойменне місто відоме тривалою традицією гончарства; *granota* ‘жаби’ – «Леванте», бо колись стадіон клубу був розміщений у болотистій місцевості Валенсії, де водилися жаби; *pepinero* ‘огірки’ – «Леганес», тому що в однойменному місті вирощують огірки тощо.

Іменникові інновації називають уболівальницькі спільноти певного клубу, рухи на його підтримку. Такі неологізми утворено як від власної назви, так і від найменування команди за кольором форми, напр.: *barcelonismo* – «Барселона», *madridismo* – «Реал» (Мадрид); *blanquiverdismo*, *franjiverdismo* – «Ельче», *herculanismo* – «Еркулес»; пор. *hooliganismo* – ‘рух, пов’язаний з англійськими футбольними уболівальниками’. Меншою кількістю одиниць репрезентовано назви гравців за функціями на полі: *mediocampo* / *mediocentro* ‘півзахисник, який контролює гру і стримує атаки супротивника»; найменування тактик і стилів: *trivote* ‘розміщення трьох гравців у півзахисті, щоб максимально посилити цю зону’, *catenaccio* ‘ультразахисний стиль, притаманний італійським командам’ тощо (NEOMA, 2016).

Загалом словник NEOMA – це потужний ресурс, що фіксує футбольні інновації іспанської мови, зокрема відсутні в інших джерелах неологізми, мотивовані кольорами форми або назвами команд, які базуються в провінціях Мурсія («Картахена», «Лорка», «Мурсія») та Аліканте («Алькояно», «Аліканте», «Еркулес»).

2018 р. Андреїна Адельстейн і Жудіт Фрейша започаткували інтернетний словник неологізмів різних варіантів іспанської мови *Antenario* (Ant, 2018). Його мета – фіксувати інновації в текстах преси, не задокументовані в інших джерелах, і доповнити наявні праці з іспанської лексики новим проєктом, що врахує відмінності між Аргентиною, Чилі, Колумбією, Іспанією, Мексикою та Перу, на основі даних, які збрала мережа *Antenas Neológicas* із 2003 р. (Ant, 2018).

Кожен словниковий запис містить рік першої фіксації лексеми, її визначення, контексти вживання та назви країн, де неологізм задокументували. Також зазначено інформацію про

загальномовні й неологічні словники, що могли зареєструвати інновацію (Ant, 2018), з-поміж яких Словник неологізмів сучасної іспанської мови (NEOMA, 2016).

Станом на січень 2025 р. (останнє оновлення 28.12.2024) до інтернет-словника Antenarío внесено понад 1550 неологізмів. За кришміткою «Спорт» знаходимо 111 реєстрових слів, із-поміж яких 30 безпосередньо пов'язані з футболом (Ant, 2018).

Зважаючи на концепцію лексикографічної праці, логічно, що вона містить лексеми, задокументовані в проаналізованих вище словниках, як-от: *alcanzapelotas*, *barcelonismo*, *barcelonista*, *blue*, *canarinha*, *hat-trick*, *madridismo*, *mediocentro* тощо (пояснення див. вище). До реєстру також увійшли неологізми, що метонімічно найменують футбольні команди за кольором їхньої форми. Проте на відміну від попередніх праць, де назв команд не згадано взагалі (BDN, 2004) або вказано лише одну (NEOMA, 2016), укладачі цього видання пропонують узагальнене тлумачення інновації та зазначають усі зафіксовані в джерелах команди з різних країн, здебільшого іспанськомовних, яких потенційно стосується неологізм, пор.: *auriazul* 'стосується футбольних команд, форма яких має синьо-жовті або синьо-золоті кольори; також ідеться про людей' – задокументовані клуби: «Евертон де Вінья-дель-Мар» (Чилі), «Універсідад де Консепсьйон» (Чилі), «Росаріо Сентраль» (Аргентина), «Бока Хуніорс» (Аргентина), УНАМ «Пумас» (Мексика), «Фенербахче» (Туреччина) та ін. (Ant, 2018). Якщо футбольна команда має унікальні кольори, то в тлумаченні неологізму вказано лише її назву, напр.: *azulcrema* 'гравець або вболівальник мексиканської футбольної команди «Америка», чия форма має синьо-кремові кольори' (Ant, 2018).

З-поміж іншого в реєстрі засвідчено неологізми, утворені від прізвища аргентинського футболіста Дієго Марадони. Це синонімічні прикметники *maradoniano* / *maradoniana*, *maradoneano* / *maradoneana* 'той, що стосується Дієго Марадони, зокрема нагадує його життя або гру' та дієслово *maradonear* 'діяти, як Дієго Марадона, особливо коли це незвичайна дія' (Ant, 2018).

Отже, словник Antenarío – це ґрунтовний ресурс, щоб зіставити й порівняти футбольні неологізми, зафіксовані в європейському та латиноамериканському варіантах іспанської мови.

Загалом завдяки базі даних BOBNEO іспанська інтернетна неографія намагається повністю охопити доступні джерела, що вможливило документування футбольних неологізмів, відстеження їхньої динаміки, регіональних варіацій і входження до сучасного лексикону.

Італійська неографія

Упродовж XX ст. італійська неографія розвивалася за дискурсивно-текстовим підходом Бруно Мільйоріні, зосереджуючись на датуванні нових слів, свідомому та спонтанному творенні неологізмів, перекладові й адаптації іншомовних інновацій (Zanola, 2022, p. 126–128). 1998 року Джованні Адамо та Валерія Делла Валле заснували Неологічну обсерваторію італійської мови (Osservatorio neologico della lingua italiana) (ONLI, 2012/2019). Її мета – створити базу даних неологізмів, зафіксованих у національній та місцевій італійській пресі, тобто «твір, якому більше не судилося бути вичерпаним у паперовій публікації» (Giovanni & Della Valle, 2019, p. 10). Для добору інновацій використано понад 70 видань, однак із-поміж них немає ні спортивних загалом, ні футбольних зокрема.

До бази даних увійшли неологізми, з-поміж яких інтернаціоналізми, іншомовні слова, технічні терміни й авторські новотвори (Giovanni & Della Valle, 2019, p. 10–11). Їх удоступнювали через вебсайт і словникову продукцію. Зокрема впродовж останнього десятиріччя (2018 р.) видано словник неологізмів у пресі 2008–2018 р. як доповнення до *Vocabolario Treccani* (Giovanni & Della Valle, 2019, p. 15).

Оприлюднена інтернетна версія бази даних Неологічної обсерваторії італійської мови (ONLI, 2012/2019) містить майже 3000 неологізмів, опублікованих упродовж 2012–2019 рр., із-поміж яких засвідчено 13 футбольних інновацій. Вони походять від прізвищ італійських футболістів або тренерів і утворені за традиційними для італійської мови суфіксальними моделями, а стилістичні ремарки в словнику свідчать про іронійне або жартівливе вживання, пор.: *cassanata* – Cassano + -ata 'жест, поведінка, прийом, характерний для футболіста Антоніо Кассано'; *sacchiano* – Sacchi + -(i)ano 'характеристика футбольного тренера Арріґо Саккі', *zemaniano* – Zeman + -(i)ano 'пов'язаний із футбольним тренером Зденеком Земаном' та ін. Прикметно, що значну кількість інновацій утворено від прізвища тодішнього капітана римської

«Роми» Франческо Тотті. Вони вказують на типову поведінку футболіста або засвідчують залежність команди від його гри, як-от: *tottiano*, *tottismo*, *Tottidipendente* (*Totti-dipendente*)²; пор. *calciodipendente* (*calcio-dipendente*) ‘залежний від футболу; тифозі’ (ONLI, 2012/2019).

Окремі інновації походять від загальних назв, зокрема футбольних термінів: *acalcistico* ‘той, хто не грає у футбол, або не стежить за ним’, *zonarolo* ‘футболіст, який віддає перевагу зональній грі’ тощо (ONLI, 2012/2019).

У контексті італійської інтернетної лексикографії заслуговує уваги словник, удоступнений на вебсторінці енциклопедії Треккані, який містить неологічний матеріал (Treccani, 2025). Однак сайт не має функції перегляду неологізмів та їх групування, що ускладнює, а то й унеможлиблює аналіз розміщених там футбольних інновацій.

Англомовна неографія

Олена Ткачик стверджує, що в сучасній англійській мові спостерігаємо «неологічний бум». Це засвідчують словники, що містять нові слова та віддзеркалюють вплив соціальних мереж і нових технологій на англійську мову. Наприклад, до 12-го видання Короткого оксфордського словника англійської мови (Concise Oxford English Dictionary) внесено 400 неологізмів (Ткачик, 2014, с. 65). Також цей словник, який описує значення, історію та вживання понад 500000 слів і словосполучень в англомовному світі, удоступнено на сайті www.oed.com (OED, 2025).

2023 р. вийшло 9-те видання Macquarie Dictionary – словника, що репрезентує австралійський варіант англійської мови. Воно містить сотні нових слів і оновлених визначень, як-от: *cozzie*, *shonky*, *snot-block*, *servo*, *truth-telling*, *the ick*, *doomscrolling* та ін. (MD, 2023).

Щороку укладачі вносять неологізми до американського словника Мерріам-Вебстер (Merriam-Webster), однак їхнього повного переліку не оприлюднюють, а зазначають деякі інновації вибірково. Наприклад, 2022 р. додано 370 нових слів (MW, 2022), 2023 – 690 (MW, 2023), а 2024 – 200 одиниць (MW, 2024). Аналіз удоступнених прикладів засвідчує, що з-поміж них немає футбольних неологізмів.

Власне сайти згаданих вище словників дають змогу шукати реєстрові одиниці, зокрема й неологізми, увівши запит безпосередньо в пошуковий рядок, проте вони не містять функції знайти всі неологізми, зафіксовані впродовж певного року, що не вможливлює зробити висновки про специфіку футбольних інновацій.

Інформацію про нові слова іноді публікують у блогах або статтях на сайтах цих видань, однак доступ до них не автоматизований і потребує додаткових зусиль для аналізу. Наприклад, у блозі Джона Айто подано перелік 42 неологізмів ХХІ ст., з-поміж яких виокремлюємо дві футбольні інновації – запозичення з іспанської мови *galacticos* ‘зіркові гравці мадридського «Реала»’ та акронім *Wags* (Wives and Girlfriends) ‘дружини та подруги відомих футболістів’ (Ayto, 2019).

Спроби спільнотної керованої неографії маємо на сайті кембриджських словників Cambridge Dictionary (CD, 2025). Попри те, що ресурс містить англомовні та перекладні словники, з 31 січня 2011 р. на ньому публікують добірку слів і фраз, які нещодавно ввійшли до англійської мови. Читачі можуть голосувати, чи варто додавати той чи той неологізм, залишати коментарі й повідомляти нові слова до редакції (AW-CD, 2025). Окрім того, з вересня 2015 р. на сайті започаткували щотижневий блог, у якому Колін Макінтош, головний редактор Cambridge Advanced Learner’s Dictionary, розповідає про те, як у доданих до словника неологізмах відображено тенденції економіки, технологій, моди, їжі, медіа тощо (McIntosh, 2015).

Станом на початок січня 2025 р. в щотижневих добірках сайту опубліковано понад 2200 неологізмів різних частиномовних класів і тематичних груп, подано їхнє значення і приклад уживання. Однак лише 4 іменникові інновації стосуються футболу, як-от: *blue card* ‘маленька синя картка, яку суддя показує футболістові, що порушив правила, тимчасово вилучаючи його з поля»; *snackadium* ‘закуси, оформлені у вигляді стадіону для американського футболу, які зазвичай подають групі людей, що переглядає щорічну суперкубкову гру»;

² Залежність команди від гри одного футболіста яскраво ілюструють неологізми із суфіксоїдами - *dependent* / *-dependence*, зафіксовані в багатьох європейських мовах, зокрема й у романо-германських (див. Максимчук, 2023).

Tebowing ‘захоплення, натхнення американським футболістом Тімом Тібоу, яке полягає в тому, щоб приймати позу мислителя (як у скульптурі Родена) в незвичних місцях’; *caxirola* ‘ударний інструмент, створений до Чемпіонату світу з футболу в Бразилії, який брязкає, коли його трусити’ (AW-CD, 2025). Іменник *caxirola* потрапив до англійської мови з бразильського варіанта португальської мови, де він мотивований словом *saxixi*, запозиченим з африканських мов (Walter, 2014).

Зазначимо, що неологізм *Tebowing* має свій сайт (tebowing.com). Його розробив автор інновації, фанат «Денвер Бронкос» Джаред Кляйнштайн у жовтні 2011 р., після того як Тім Тібоу привів команду до перемоги над «Маямі Долфінз». Одразу після гри Джаред вирішив, що потрібно віддати належне Тібоу. Він із друзями стали на одне коліно, схопили голови руками та сфотографувалися. Так народився неологізм *Tebowing* – ‘стати на коліно й почати молитися, навіть якщо всі навколо вас роблять щось зовсім інше’ (Kleinstein, 2011).

Спільнотний слабкокерований інтернетний словник англійської мови Urban Dictionary (UD, 1999) започаткував Аарон Пекхем у грудні 1999 року. Автор стверджує, що Urban Dictionary – це не традиційний словник, а «місце, де мова має трохи більше простору для вивчення та вільного створення» (UDCG, 2025). Будь-який користувач без реєстрації на сайті може додати нове слово, заповнивши потрібні поля, яке буде опубліковано після модерації.

Зважаючи на розроблену концепцію, словник швидко фіксує неологізми, що з’являються в розмовній англійській мові. Станом на січень 2025 р. він містить понад 2 800 000 заголовних одиниць, до яких подано визначення та контексти від звичайних мовців. Функціонал сайту не дає можливостей виокремити неологічну лексику та об’єднати її за тематичними групами, однак випадковий пошук доводить, що Urban Dictionary містить футбольні інновації, як-от: *messidona* ‘прізвисько Ліонеля Мессі, яке він отримав після приголомшливого гола у ворота «Хетафе», що був дивовижно схожим зі знаменитим голом Марадони у ворота збірної Англії на Чемпіонаті світу 1986 р.’; *messidependencia* ‘залежність футбольного клубу від Мессі для перемоги’; *messiphoria* ‘відчуття оргазму, яке ви отримуєте, дивлячись, як Мессі грає у футбол’; *messisexual* ‘особа, яка ідентифікує себе як таку, що має романтичний і сексуальний потяг до членів родини Ліонеля Мессі’ та ін. (UD, 1999). Часто ці неологізми мають ненаукове тлумачення й містять суб’єктивні міркування мовців.

У контексті стихійної некерованої неографії звернемо увагу на інтернетний словник неологізмів Word Spy Пола Макфедріса, який на сайті визначено як «путівник для словолубителів нових слів» (McFedries, 2004). Ресурс містить понад 3000 інновацій, що з’явилися в англійській мові з 1995 р. Автор, який не є професійним лексикографом, указує частиномовну належність реєстрових одиниць, подає тлумачення, ілюстративний матеріал і паспортизацію.

Тематична рубрикація сайту уможливила з’ясувати, що в розділі «Спорт і відпочинок» засвідчено 65 неологізмів. Деякі з них певною мірою пов’язані з футболом, як-от: *soccer leave* ‘вільний від роботи чи інших обов’язків час, щоб переглянути футбол, особливо такий великий турнір, як Чемпіонат світу’; *soccerplex* ‘об’єкт із кількома футбольними полями’; *silent soccer* ‘різновид футболу, у якому глядачам заборонено кричати, уболівати або підказувати гравцям із-за меж поля’ (McFedries, 2004). Ці інновації здебільшого описують відпочинок, а не футбол як вид спорту.

Загалом словник Пола Макфедріса «наочно демонструє не тільки динаміку розвитку словникового складу англійської мови, але й чинні в ньому закони аналогії та економії зусиль, тісний зв’язок мови з культурою та економікою суспільства» (Панченко, 2022, с. 100).

Отже, англійська інтернетна неографія розвивається в тісному зв’язку з академічною та спільнотною лексикографією, однак вона потребує ретельнішого осмислення футбольних інновацій або створення технічних можливостей, щоб їх проаналізувати.

Неологізація англійської мови як мови міжнародного спілкування також цікавить лексикографів інших країн. 2022 р. в Україні вийшов «Словник англійських неологізмів ХХІ століття» Наталії Крамар (САН, 2022). Ця праця містить понад 1100 слів і виразів, що ввійшли до англійської мови впродовж 2000–2022 рр. Добираючи лексичний матеріал, дослідниця використовувала «академічні словники англійської мови (зокрема Oxford English Dictionary, Cambridge Dictionary, Merriam-Webster Dictionary), ресурси Word Spy, Cambridge: New Words, Collins Dictionary: New Word Suggestions, а також наукові статті й дисертації з

англійської неології» (САН, 2022, с. 5), а ілюстративними матеріалом слугували новинні й аналітичні ресурси, інформаційно-розважальні сайти, форуми та соціальні мережі.

У словнику реєстрові одиниці розміщено за тематичним принципом. Група «Спорт» містить 24 неологізми, з-поміж яких жоден безпосередньо не стосується футболу. Щоправда, у тематичній групі «Стосунки» засвідчено акронім *WAGs / Wags*, що позначає «дружин і подруг відомих футболістів» (САН, 2022, с. 152) (також див. про це вище).

Отже, Наталія Крамар, як і автори англословників, на які опирається дослідниця, фактично оминає увагою футбольні інновації, що функціують в англійській мові.

Німецька неографія

Перші словники неологізмів німецької мови розпочали з'являтися із середини ХХ ст. Згодом вийшли лексикографічні праці Дітеля Герберга, Міхаеля Кінне, Доріс Штеффенс (Herberg, Kinne & Steffens, 2004), Уве Квастгоффа (Quasthoff, 2007), Доріс аль-Ваді (Steffens & al-Wadi, 2013), у яких описано інновації кінця ХХ – початку ХХІ ст.; перекладні неологічні словники: польсько-німецький Еріки Ворбс, Анджеля Марковського й Андреаса Мегера (Worbs, Markowski & Meger, 2007), німецько-російський Доріс Штеффенс і Ольги Нікітіної (Steffens & Nikitina, 2014) та ін. (Данилюк & Кійко, 2020, с. 81)

У вересні 2000 р. Лотар Лемніцер розробив сайт Die Wortwarte, на якому створив банк неологізмів німецької мови (WW, 2000/2020). Упродовж 2000–2020 рр. дослідник зафіксував майже 60000 інновацій в електронних версіях газет Spiegel, Zeit, Handelsblatt, Financial Times Deutschland, Süddeutsche Zeitung, Tagesspiegel, Rheinische Post, на інтернет-платформах heise.de, Perlentaucher тощо (WW, 2000/2020). Архів ресурсу дає можливість шукати нові слова за абеткою, хронологією та тематикою. Тематична група «Дозвілля і спорт» містить майже 1300 інновацій, із-яких 40 безпосередньо пов'язані з футболом.

Неологізми стосуються різних аспектів цього виду спорту й називають:

а) стиль гри або тактику команди, напр.: *Atombunkerfußball* 'футбол в атомному бункері' – іронічна назва надзвичайно оборонного й закритого стилю гри, який використовувала збірна Греції під час Чемпіонату світу 2004 р.; *Dominanzfußball* 'домінувальний футбол', *Einkontaktfußball / One-Touch-Fußball* 'футбол в один дотик', *One-Touch-Kurzpasse-Spiel* 'гра в один дотик через короткий пас', *Hochgeschwindigkeitsdirektspiel* 'гра з високошвидкісними прямими передачами', *Tiki-Taka-Kurzpasse-Spiel* 'гра з короткими пасами в стилі «тікі-така»', *Aggro-Pressing* 'агресивний пресинг', *Gegen-Pressing* 'інтенсивний контрпресинг' – тактика, характерна для команд, які тренує німецький наставник Юрген Клопп, *Offensivpressing* 'атакувальний пресинг';

б) гравців за функціями на полі або стилем гри: *Offense-Spieler* 'атакувальний гравець', *Offensivlinienspieler* 'гравець лінії нападу', *Ergebnisfußballer* 'футболіст, орієнтований на результат' та ін.; деякі інновації метафорично називають конкретних футболістів, як-от: *Fußball-Talib* 'футбольний таліб' – Кевін-Принц Боатенг, який порушив правила проти Міхаеля Баллака, *Instinkt kicker* 'інтуїтивний футболіст' – Франк Рібєрі, *Übergangsspieler* 'гравець перехідного періоду' – Міхаель Баллак, *Kreativvorstopper* 'творчий опорний півзахисник' – Йосип Шимуніч, *Mehrzweckverteidiger* 'універсальний захисник' – Жером Боатенг, *Offensivtorwart* 'атакувальний воротар' – Єнс Леманн, *Vollblutinstinkt fußballer* 'повнокровний інстинктивний футболіст' – Мануель Брунов;

в) нові технології у футболі: *Abseitsnachweis* 'технологія підтвердження офсайду', *Fußballradar* 'футбольний радар' – пристрій, який вимірює швидкість польоту м'яча, *Torlinienkamera* 'камера на лінії воріт', *Videoschiedsrichter* 'відеоасистент арбітра';

г) кількісні показники, що стосуються гравця, матчу або турніру загалом: *Abseitstabelle* 'таблиця офсайдів', *Scorepunkte* 'очки, отримані за результативні дії (голи та гольові передачі)', *Scorertabelle / Scorer-Tabelle* 'таблиця результативних гравців', *Shots-on-goal-Wertung* 'кількість точних ударів по воротах' (WW, 2000/2020).

Окремі номінації пов'язані з прецедентними ситуаціями, що відбулися на великих футбольних турнірах. У фіналі Чемпіонату світу 2006 р. Зінедін Зідан ударив головою Марка Матерацці, за що був вилучений із поля. Ця подія лягла в основу номінації *Zinedine-Zidane-Gedächtnisköpfer* 'пам'ятний удар головою в стилі Зінедіна Зідана'. На Чемпіонаті світу 2010 р., що відбувся в Південно-Африканській Республіці, уболівальники часто використовували

вувузели – стадіонні ріжки, що видають монотонний гул. Це явище, що мало як своїх прихильників, так і противників, спричинило творення неологізмів *Vuvuzelaversteher* ‘той, хто виправдовує використання вувузели’ і *vuvuzelafrei* ‘той, хто не має вувузели’ (WW, 2000/2020).

Оскільки технологія збору даних, яку використовував Лотар Лемніцер, застаріла, 2021 р. банк неологізмів розпочав функціонувати в іншій формі як *Die Wortwarte – Reloaded* (WWR, 2021). З березня 2021 р. до лютого 2024 р. дослідник щомісяця публікував переліки нових слів, дібраних уручну з авторського корпусу *Webmonitor* Адрієна Барбарезі й відсутніх у реєстрах Цифрового словника німецької мови (DWDS, 2025), усвідомлюючи, що такий підхід свідчить про «слабку новизну слова, адже жоден корпус не може охопити всіх слів, які коли-небудь були вжиті» (Lemnitzer, 2021). Загалом Лотар Лемніцер зафіксував понад 360 різноструктурних неологізмів, однак жоден із них не пов’язаний із футболом.

2006 р. на порталі онлайн-словникової інформаційної системи німецької мови Інституту німецької мови ім. Лейбніца (Мангейм) опубліковано словник неологізмів (*Neologismenwörterbuch*) (NW, 2006). Ця лексикографійна праця вміщує понад 2100 нових слів, фразеологізмів і значень, що «ввійшли до словника літературної німецької мови з 1991 року до сьогодні» (NW, 2006). Джерельною базою слугували німецькі (напр., *Berliner Zeitung*, *Frankfurter Allgemeine*, *Der Spiegel*, *Die Zeit*), австрійські (як-от, *Die Presse*, *Salzburger Nachrichten*) і швейцарські (напр., *Züricher Tagesanzeiger*, *St. Galler Tagblatt*) друковані медіа, а також теле- та радіопередачі, інтернет-дискурс, що дало змогу охопити всю основну територію поширення німецької мови. Цей словник є зразком спільнотної сильнокерованої неографії, адже користувачі можуть пропонувати неологізми, які після перевірки потраплять до реєстру (WV, 2006).

Продумана рубрикація ресурсу дає можливість шукати слова за тематикою, де вони розподілені хронологійно. Тематична група «Футбол» містить 27 неологізмів, із-поміж яких 17 одиниць з’явилися в 1990-х роках, 4 – у 2000-х, 6 – у 2010-х. Розглянемо їх докладніше.

Іменникові неологізми, засвідчені в реєстрі, називають: а) дисциплінарні покарання за порушення правил: *Ampelkarte* ‘друга жовта і, як наслідок, червона картка’, *Gelbrotsperr* ‘дискваліфікація футболіста через другу жовту і, як наслідок, червону картку’, *Gelbsperr* ‘дискваліфікація футболіста через п’ять жовтих карток, показаних у різних матчах’, *Rotsperre* ‘дискваліфікація футболіста через пряму червону картку’, *Dreifachbestrafung* ‘потрійне покарання (червона картка, пенальті й дискваліфікація) футболіста, який зриває голюву атаку суперника, порушуючи правила у власному штрафному майданчику’; з 2016 р. Міжнародна рада футболу скасувала це правило, замінивши червону картку на жовту, що не передбачає вилучення гравця з поля; б) осіб, що беруть участь у футбольному матчі або в підготовці до нього: *Einlaufkind* ‘дитина, яку футболіст виводить за руку на стадіон перед початком матчу’, *Schiedsrichterassistent* ‘асистент арбітра’, *Videoschiedsrichter / Videoassistent* ‘відеоасистент арбітра’, *vierter Offizieller* ‘четвертий арбітр’; в) допоміжні суддівські засоби, які забезпечують чесну гру: *Freistoßspray* ‘спрей для штрафних ударів’ – зниклий спрей, який арбітри використовують, щоб позначити положення м’яча та стінки під час штрафних ударів; *Torlinientechnik* ‘технологія взяття воріт’ тощо (NW, 2006).

Прикметникові неологізми означають футболістів, що отримали дисциплінарні покарання за порушення правил: *gelbgesperrt* ‘дискваліфікований через перебір жовтих карток’, *gelbrotgesperrt* ‘дискваліфікований через другу жовту і, як наслідок, червону картку’, *rotgesperrt* ‘дискваліфікований через пряму червону картку’ (NW, 2006).

Зафіксовані на порталі фразеологізми метафорично називають футболістів, напр., *falsche Neun / falscher Neuner* ‘фальшива дев’ятка’ – атакуювальний півзахисник, що діє на позиції нападника, або номінують дії вболівальників: *die Welle machen* ‘зробити хвилю’ (NW, 2006).

Прикметно, що як неологізм 1990-х років словник подає одиницю *Golden Goal* ‘золотий гол’ – перший і вирішальний м’яч, забитий у додатковий час після того, як в основний час матч завершився внічию (NW, 2006). Однак на сучасному етапі ця номінація належить до футбольних історизмів, адже правило золотого гола, використовуване з 1993 р., скасували 2004 р.

Отже, німецька інтернетна неографія останнього десятиріччя фіксує футбольні неологізми, однак це відбувається несистемно й залежить від уподобань дослідників та обраної джерельної бази.

Висновки

Кількість футбольних неологізмів у проаналізованих словниках і базах даних іспанської, італійської, англійської та німецької мов (2014–2024 рр.) дуже низька й коливається в проміжку 0,00–2,29%, що в середньому становить 0,78% (докладніше див. табл. 1).

Табл. 1. Кількість футбольних неологізмів у словниках романо-германських мов

Словник	Мова	К-сть реєстрових одиниць	К-сть футбольних неологізмів	% футбольних неологізмів	% футбольних неологізмів за мовами (середнє значення)
NEOMA (2016)	іспанська	2400	55	2,29	1,65
Ant (2018)	іспанська	1552	30	1,93	
LNE (2022)	іспанська	5923	43	0,73	
ONLI (2012/2019)	італійська	2986	13	0,44	0,44
CD-NW (2011)	англійська	2286	4	0,17	0,13
CHAM (2022)	англійська	1100	1	0,09	
WW (2000/2020)	німецька	59944	40	0,07	0,45
NW (2006)	німецька	2100	27	1,29	
WWR (2021)	німецька	359	0	0,00	
Середнє значення				0,78	

Як бачимо з табл. 1, найґрунтовніше опрацьовано футбольну неологію іспанської мови, адже кожен із проаналізованих словників містить порівняно з іншими мовами значний відсоток футбольних інновацій: 2,29% (NEOMA, 2016); 1,93% (Ant, 2018); 0,73% (LNE, 2022). Кількість футбольних неологізмів у неографійних працях німецької мови коливається від 0% до 1,29%, що насамперед залежить від джерельної бази та суб'єктивних уподобань укладачів. Словники неологізмів англійської та італійської мов містять менше ніж 0,5% футбольних інновацій, однак не варто сприймати цю кількість за абсолютну величину, адже часто технічні параметри інтернетних видань не дають можливості схарактеризувати вміщені в них реєстрові одиниці.

Загалом у романо-германістиці останнього десятиріччя активно розвивається інтернетна неографія, що зумовлено цифровізацією сучасної науки. Неологіїні словники й бази даних іспанської мов фіксують футбольні інновації і неозапозичення, які здебільшого називають команди за кольором форми або мотивовані онімною основою. Завдяки базі даних BOBNEO дослідники намагаються повністю охопити доступні джерела, щоб відстежити особливості функціонування неологізмів у різних варіантах іспанської мови – європейському й латиноамериканському. В італійській неографії попри наявність неологіїної бази даних (ONLI, 2012/2019) спостерігаємо слабе зацікавлення футбольними інноваціями.

Науковці щорічно оновлюють авторитетні словники різних варіантів англійської мови – британського, американського, австралійського, пересічні мовці укладають спільнотні неографійні праці, однак технічні параметри ресурсів не завжди уможливлюють якісно аналізувати футбольні неологізми в англійській мові. Німецька інтернетна неографія попри незначну увагу до футболу все-таки фіксує поодинокі неологізми, які стосуються тактики команд, гравців за стилем гри, нових технологій у футболі, дисциплінарних покарань тощо.

Загалом кількість футбольних неологізмів у проаналізованих словниках іспанської, італійської, англійської та німецької мов становить менше ніж 1% від генеральної сукупності одиниць. Це відкриває перспективи подальших лінгвофутболознавчих і неографійних студій, що дасть змогу об'єктивно описати структурні, семантичні та прагматичні особливості футбольних неологізмів у романо-германських мовах і репрезентувати їх у словниках.

БІБЛІОГРАФІЯ:

- Данилюк, Е. В. & Кійко, Ю. Є. (2020) Неологізми в німецькій мові XXI ст.: тематичний аспект. // *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*, 31 (70), № 2, ч. 2, с. 80–85 DOI <https://doi.org/10.32838/2663-6069/2020.2-2/14> (Danyliuk, E. V., Kiiko, Yu. Ye. Neolohizmy v nimetskii movi XXI st.: tematychnyi aspekt. // *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Filolohiia. Sotsialni komunikatsii*, 31 (70), № 2, ch. 2, s. 80–85).
- Максимчук, В. (2015) Неологізми футбольного дискурсу як об'єкт лексикографічного опису. // *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*, Острог, 57, с. 85–90 (Maksymchuk, V. Neolohizmy futbolnoho dyskursu yak ob'iekt leksykohrafichnoho opysu. // *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Serii: «Filolohichna»*, Ostroh, 57, s. 85–90).
- Максимчук, В. (2023) Мессізалезний vs мессізалезність: історія двох неологізмів у футбольному інтернет-дискурсі. // *Slavia Orientalis*, LXXII, 4, s. 923–936. DOI 10.24425/slo.2023.148594 (Maksymchuk, V. Messizaleznyi vs messizalezhnist: istoriia dvokh neolohizmiv u futbolnomu internet-dyskursi. // *Slavia Orientalis*, LXXII, 4, s. 923–936).
- Нелюба, А. (ред.) (2012) *Словотворчість незалежної України. 1991–2011*. Харків: ХІФТ, 608 с. (Neliuba, A. Slovtvorchist nezaleznoi Ukrainy. 1991–2011. Kharkiv: KHIFT, 608 s.).
- Нелюба, А. & Редько, Є. (2017) *Лексико-словотвірні інновації (2015–2016)*. Харків: ХІФТ, 204 с. (Neliuba, A., Redko, Ye. Leksyko-slovotvirni innovatsii (2015–2016). Kharkiv: KHIFT, 204 s.).
- Нелюба, А. & Редько, Є. (2022) *Лексико-словотвірні інновації. 2017–2021*. Харків: ХІФТ, 124 с. (Neliuba, A., Redko, Ye. Leksyko-slovotvirni innovatsii. 2017–2021). Kharkiv: KHIFT, 124 s.).
- Панченко, В. В. (2022) Електронні словники як сучасне джерело неологізмів англійської мови. // *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород: Гельветика, 2, 23, с. 97–101. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.23.2.18> (Panchenko, V. V. Elektronni slovnyky yak suchasne dzherelo neolohizmiv anhliiskoi movy. // *Zakarpatski filolohichni studii*. Uzhhorod: Helvetyka, 2, 23, s. 97–101).
- САН (2022) *Словник англomовних неологізмів XXI століття* / укл. Н. Крамар. Київ: Інтерсервіс, 240 с. (Slovnuk anhlo movnykh neolohizmiv XXI stolittia / ukl. N. Kramar. Kyiv: Interservis, 240 s.).
- Ткачик, О. В. (2014) «Predictionaries» or English neography today. // *Взаємодія одиниць мови та мовлення: комунікативно-когнітивний, соціокультурний, перекладознавчий і методичний аспекти*. Київ: НТУУ «КПІ», с. 65–67 (Tkachyk, O. V. «Predictionaries» or English neography today. // *Vzaiemodiia odyynyts movy ta movlennia: komunikatyvno-kohnityvnyi, sotsiokulturnyi, perekladoznachnyi i metodychnyi aspekty*. Kyiv: NTUU «KPI», s. 65–67).
- Ant (2018) Adelstein, A. & Freixa, J. (coords). *Antenarior. Diccionario en línea de neologismos de distintas variedades del español*. URL: <http://www.antenarior.wordpress.com> (05.02.2025)
- AW-CD (2025) About Words. A blog from Cambridge Dictionary. // *Cambridge Dictionary*. URL: <https://dictionaryblog.cambridge.org/> (05.02.2025).
- Ayto, J. (2019) Words from the 21st century. // *Oxford English Dictionary*. URL: <https://www.oed.com/discover/words-from-the-21st-century/> (05.02.2025).
- BDN (2004) Banco de neologismos. // *Centro Virtual Cervantes*. URL: https://cvc.cervantes.es/lengua/banco_neologismos/default.htm (16.01.2025).
- Bernal, E. & Torner, S. (2024) La obsolescencia de los diccionarios de neologismos. // *Circulo de Lingüística Aplicada a la Comunicación*, 99, p. 197–200. DOI <https://dx.doi.org/10.5209/clac.85049>.
- BOBNEO (1989) *Banc de dades dels observatoris de neologia (BOBNEO)*. URL: <https://www.upf.edu/web/obneo/metodologia> (16.01.2025).
- CD (2025) *Cambridge Dictionary*. URL: <https://dictionary.cambridge.org/> (05.02.2025).
- DLE (2025) *Diccionario de la lengua española*. URL: <https://dle.rae.es/> (06.02.2025).
- Dolar, K. (2018) Les dictionnaires collaboratifs en ligne, des objets métalinguistiques profanes.

- // *Les Carnets du Cediscor*, 14, p. 33–50. DOI <https://doi.org/10.4000/cediscor.1161>.
Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache. URL: <https://www.dwds.de/> (05.02.2025).
- DWDS (2025)**
- Giovanni, A. & Della Valle, V. (2019)** Osservatorio Neologico della Lingua Italiana. Lessico e parole nuove dell'italiano. // *ILIESI Digitale Temi e Strumenti*, Roma: ILIESI CNR, 1. DOI <https://doi.org/10.26335/iliesi-ts.01>.
- Guerra, A. R. (2016)** Dictionaries of Neologisms: a Review and Proposals for its Improvement. // *Open Linguistics*, 2, p. 528–556. DOI: 10.1515/opli-2016-0028.
- Herberg, D., Kinne, M. & Steffens, D. (2004)** *Neuer Wortschatz. Neologismen der 90er Jahre im Deutschen*. Berlin: Walter de Gruyter, 240 s.
- Kleinsteins, J. (2011)** *What Is Tebowing?* URL: <https://tebowing.com/about> (05.02.2025).
- Lemnitzer, L. (2021)** Auslese März 2021. // *Die Wortwarte – Reloaded*. URL: <https://wortwarte.org/2021/03/27/auslese-maerz-2021/> (05.02.2025)
- LNE (2022)** Lista de neologismos en español 2022. // *Banco de neologismos*. URL: <https://bit.ly/4b5BPJT> (05.02.2025).
- Martincová, O. (2017)** Neografie. In: P. Karlík, M. Nekula & J. Pleskalová (Eds.), *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*. URL: <https://www.czechency.org/slovník/NEOGRAFIE> (18.01.2025).
- McFedries, P. (2004)** *Word Spy*. URL: <https://wordspy.com/> (05.02.2025).
- McIntosh, C. (2015)** Introducing a new author and a new weekly blog post! // *About Words. A blog from Cambridge Dictionary*. URL: <https://dictionaryblog.cambridge.org/2015/08/27/introducing-a-new-author-and-a-new-weekly-blog-post/#more-4988> (05.02.2025).
- MD (2023)** Introducing...the Macquarie Dictionary Ninth Edition. // *Macquarie Dictionary*. URL: <https://www.macquariedictionary.com.au/introducing-the-macquarie-dictionary-ninth-edition/> (05.02.2025).
- MW (2022)** We Added 370 New Words to the Dictionary for September 2022. // *Merriam-Webster*. URL: <https://www.merriam-webster.com/wordplay/new-words-in-the-dictionary-september-2022> (05.02.2025)
- MW (2023)** We Added 690 New Words to the Dictionary for September 2023. // *Merriam-Webster*. URL: <https://www.merriam-webster.com/wordplay/new-words-in-the-dictionary-september-2023> (05.02.2025)
- MW (2024)** 200 New Words and Definitions Added to Merriam-Webster.com. // *Merriam-Webster*. URL: <https://www.merriam-webster.com/wordplay/new-words-in-the-dictionary> (05.02.2025).
- NEOMA (2016)** Sánchez Manzanares, C. (dir.), Azorín Fernández, D., Santamaría Pérez, I. *NEOMA. Diccionario de neologismos del español actual*. Murcia: Editum. URL: <https://www.um.es/neologismos/index.php/> (16.01.2025)
- NW (2006)** Neologismenwörterbuch // *OWID – Online Wortschatz-Informationssystem Deutsch*, hg. v. Leibniz-Institut für Deutsche Sprache, Mannheim. URL: <https://www.owid.de/docs/neo/start.jsp> (05.02.2025)
- OED (2025)** *Oxford English dictionary*. URL: <https://www.oed.com> (05.02.2025)
- Ološtiak, M. (red.) (2023)** *Neologizmy a neologizácia v lingvistickej reflexii*. Prešov, 654 s.
- ONLI (2012/2019)** Osservatorio Neologico della Lingua Italiana. URL: <https://www.iliesi.cnr.it/ONLI/> (05.02.2025).
- Quasthoff, U. (2007)** *Deutsches Neologismenwörterbuch. Neue Wörter und Wortbedeutungen in der Gegenwartssprache*. Berlin: de Gruyter, 690 s.
- Rubio, R. C. (2022)** *Blanquiazul, rojiblanco y rojinegro, ¿neologismos? Algunas consideraciones acerca de su estatuto neológico*. // *Estudios interlingüísticos*, X, pp. 66–86.
- Steffens, D. & al-Wadi, D. (2013)** *Neuer Wortschatz. Neologismen im Deutschen 2001–2010*. 2 Bände. Mannheim: Institut für Deutsche Sprache, 577 s.
- Steffens, D. & Nikitina, O. (2014)** *Deutsch-russisches Neologismenwörterbuch. Neuer Wortschatz im Deutschen 1991–2010*. 2 Bände. Mannheim: Institut für Deutsche Sprache, 598 s.
- Treccani (2025)** *Treccani. Vocabolario della lingua italiana*. Roma: Istituto della Enciclopedia Italiana. URL: <https://www.treccani.it/vocabolario/> (06.01.2025).
- UD (1999)** *Urban Dictionary*. URL: <https://www.urbandictionary.com/> (05.02.2025)
- UDCG (2025)** Urban Dictionary Content Guidelines. // *Urban Dictionary*. URL:

- Ulašin, B. (2023)** <https://about.urbandictionary.com/content-guidelines/> (05.02.2025).
 Neologizmy v súčasnej španielskej lexikografickej produkcii. In: M. Ološtiak (red.), *Neologizmy a neologizácia v lingvistickej reflexii*. Prešov, s. 631–653.
- Walter, L. (2014)** Brazilian words in English. // *About Words. A blog from Cambridge Dictionary*. URL: <https://dictionaryblog.cambridge.org/2014/06/11/brazilian-words-in-english/> (05.02.2025).
- Worbs, E., Markowski, A. & Meger, A. (2007)** *Polnisch-Deutsches Wörterbuch der Neologismen: Neuer polnischer Wortschatz nach 1989*. Wiesbaden: Harrassowitz Verlag, 320 s.
- WV (2006)** Wortvorschlag // *Neologismenwörterbuch*. URL: <https://www.owid.de/wb/neo/mail.html> (05.02.2025).
- WW (2000/2020)** *Die Wortwarte* / L. Lemnitzer (Hrsg.). URL: <https://wortwarte.de/> (05.02.2025).
- WWR (2021)** *Die Wortwarte – Reloaded* / L. Lemnitzer (Hrsg.). URL: <https://wortwarte.org/> (05.02.2025).
- Zanola, M. T. (2022)** Neologia e terminologia: percorsi italiani. // *AIDAinformazioni*. Bari, 3–4, p. 125–136. DOI: 10.57574/596522019.

Copyright © 2025 Maksymchuk. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International Licence [CC BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)